

20

20 rokov histórie

Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť, a. s.

 javys

Dnes máme ambíciu tvoriť budúcnosť jadrovej energetiky

Spoločnosť JAVYS sa posunula od činností na zadnej časti cyklu jadrovej energetiky až po spoločnosť s ambíciou podieľať sa na nových inovatívnych jadrových projektoch. Predseda predstavenstva **RNDr. Peter Gerhart, PhD.**, hovorí o mentálnom prerode, kľúčových momentoch aj o tom, prečo je budúcnosť spoločnosti nevyhnutne spojená s odvahou.

Pamätáte sa ešte na svoj prvý deň v prostredí, ktoré dnes poznáme ako JAVYS?

Prihlásil som sa na inzerát na pozíciu špecialistu pre nakladanie s rádioaktívnymi odpadmi v projekte vyradovania JE A1. Už vtedy ma táto oblasť zaujala, pretože predstavovala kombináciu technickej náročnosti, bezpečnostných aspektov a určitej „neprebádanej“ oblasti. Po nástupe som mal možnosť sedieť v kancelárii s ľuďmi, ktorí mali za sebou desiatky rokov skúseností – odborníkmi, ktorí sa pohybovali aj v medzinárodnom prostredí. Pre mňa to bola druhá vysoká škola.

Rok 2006 priniesol vznik spoločnosti JAVYS ako samostatného subjektu. Ako ste tento moment vnímali zvnútra?

S odstupom času to hodnotím ako veľmi správne rozhodnutie. Ak by boli činnosti, ktoré JAVYS dnes realizuje, rozdrobené alebo oslabené, nikdy by sme sa nedopracovali na dnešnú úroveň. Integrovaný model – vyradovanie, odpady, palivo – vytvoril základ pre odbornú aj trhovú silu spoločnosti.

Ak by ste mali identifikovať kľúčové míľniky v histórii JAVYS, ktoré momenty považujete za najzásadnejšie z pohľadu smerovania spoločnosti?

Je ich viacero, ale niektoré sú skutočne určujúce. Prvým bol nástup vedenia, ktoré dalo spoločnosti jasnú formu a smer. Nastavili sa procesy, organizačná štruktúra a spôsob riadenia spoločnosti, ktorý v zásade funguje dodnes. Druhým, pre mňa osobne najzásadnejším, bol vstup do komerčných aktivít. JAVYS dovtedy fungovala najmä ako organizácia, ktorá „vykonáva, čo bolo treba, a čo tak trochu k nám samo prišlo“. Rozhodnutie vstúpiť na voľný trh znamenalo zásadný mentálny zlom. V konečnom dôsledku otvoril cestu aj projektu pokročilých modulárnych reaktorov (AMR). Ďalším zásadným momentom bolo systematické rozbehnutie vyradovania A1 v jeho druhej etape. Jeho prvá etapa sa nazývala „Uvedenie JE A1 do radiačno-bezpečného stavu“.

A, samozrejme, ukončenie prevádzky JE V1 v rokoch 2006 a 2008. To bol obrovský psychologický aj profesionálny zlom. Ľudia, ktorí celý život prevádzkovali elektrárňu, sa museli preorientovať na jej vyradovanie. To nebola len technická zmena, to bol mentálny prerod.

Ak by ste mali dnes charakterizovať JAVYS po dvadsiatich rokoch existencie – kde sa spoločnosť nachádza a aký je jej charakter?

Mne to najviac pripomína život človeka. Spoločnosť prešla obdobím hľadania, rastu, dozrievania. Dnes je v štádiu, keď vie, kde je, rozumie svojej úlohe, ale zároveň má ambíciu ísť ďalej. Ešte presnejšie by som ju prirovnal k človeku okolo tridsiatky – má už niečo za sebou, ale stále má odvalu púšťať sa do nových vecí. A to je kľúčové. Pretože JAVYS dnes stojí pred projektmi, ktoré presahujú jej pôvodné poslanie. Hovoríme o nových jadrových zdrojoch, pokročilých reaktoroch, hlbinnom úložisku. To sú strategické výzvy.

Je podľa vás správne, že sa JAVYS púšťa do nových oblastí – napríklad výstavby nových jadrových zdrojov alebo pokročilých technológií?

Jednoznačne áno. Považujem to za nevyhnutné. JAVYS za dvadsať rokov akumulovala unikátne know-how – v oblasti vyradovania, nakladania s odpadmi aj vyhoretým jadrovým palivom. Tieto skúsenosti by bolo škoda nevyužiť. Zároveň je realita taká, že projekty vyradovania majú svoj životný cyklus. A ak má spoločnosť dlhodobo fungovať a rozvíjať sa, musí mať nové výzvy. A úprimne – tvorba je vždy atraktívnejšia ako búranie, resp. vyradovanie. Aj keď vyradovanie má svoj význam a odbornosť, budovanie nových projektov prináša novú energiu, motiváciu, dynamiku. Preto je prirodzené, že sa JAVYS posúva od organizácie, ktorá „uzatvára minulosť“, k organizácii, ktorá spoluvytvára budúcnosť jadrovej energetiky na Slovensku.

Celý príhovor
dostupný cez QR kód

Najťažšie bolo zmeniť myslenie ľudí

Dvadsať rokov spoločnosti JAVYS je príbehom jednej z najvýraznejších transformácií v slovenskej energetike. Od prevádzky jadrových blokov až po ich vyradovanie – proces, ktorý si vyžaduje nielen technické know-how, ale aj zásadnú zmenu myslenia. Generálny riaditeľ **Ing. Miroslav Obert** patrí k tým, ktorí túto cestu nezažili len z manažérskej pozície, ale prešli ňou od samotných základov. V jeho prípade od práce operátora na blokovej dozorni jadrovej elektrárne až po generálneho riaditeľa spoločnosti JAVYS.

Dnes ste generálnym riaditeľom spoločnosti, ktorá vyraduje elektrárne, v ktorej ste pracovali a ktorú ste v určitom čase aj riadili z manažérskej pozície. Začínali ste priamo v prevádzke elektrárne. Ako si spomínate na prvé roky?

Začínal som ako operátor sekundárneho okruhu, postupne som prešiel na operátora reaktora, vedúceho bloku a neskôr na zmenového inžiniera. Zmenový inžinier bol v tom čase kľúčová pozícia. Počas služby som mal zodpovednosť prakticky za celú elektrárňu – technologické celky, personál a prijímal som dôležité rozhodnutia v reálnom čase. V mimopracovnom čase slúžiaci zmenový inžinier dokonca zastupoval riaditeľa podniku v určitých oblastiach. To bola škola, ktorá vás naučila nielen technickým riešeniam, ale aj zodpovednosti a schopnosti rozhodovať sa pod tlakom.

Vznik spoločnosti JAVYS v roku 2006 predstavoval zásadný míľnik pre slovenský jadrový sektor. Aký význam mal podľa vás tento moment v širšom historickom kontexte?

Vznik JAVYS-u ako samostatnej spoločnosti bol jeden z významných systémových krokov v histórii slovenskej jadrovej energetiky. Dovtedy bola jadrová energetika u nás vnímaná najmä cez výrobu elektriny. Elektrárne sa projektovali, stavali a prevádzkovali s cieľom dlhodobej výroby. Téma vyradovania jadrových zariadení bola vnímaná iba cez vyradovanie jadrovej elektrárne A1, ktoré bolo špecifické vyradovaním jadrovej elektrárne po vážnej prevádzkovej udalosti. Vznikom samostatného JAVYS-u sa tento pohľad zásadne zmenil. Zrazu existovala samostatná organizácia, ktorej strategickou hlavnou úlohou nebolo primárne vyrábať energiu, ale zabezpečovať záverečnú časť jadrovej energetiky, ukončovať životný cyklus jadrových zariadení ich vyradením a riešiť nakladanie s rádioaktívnymi odpadmi a vyhoretým jadrovým palivom.

Ak sa na tých 20 rokov JAVYS-u pozriete ako na jeden celok – aké kľúčové etapy by ste z historického hľadiska vyzdvihli?

Tých etáp je viac a každá mala svoj význam. Prvou bola samotná príprava a vznik spoločnosti. To bolo obdobie, keď sa definovali základné procesy, nastavovali štruktúry a vytváral sa tím. Zároveň by som sem zaradil aj prevádzku a následne odstavenie blokov V1, čo bolo samo osebe historickým momentom. Druhou etapou bolo zahájenie vyradovania tejto jadrovej elektrárne po jej úspešnej komerčnej prevádzke. Bola to pre nás nová skúsenosť aj z toho pohľadu, že financovanie procesu vyradovania bolo sčasti hradené z prostriedkov EÚ a úzko sme spolupracovali s administrátorom fondu na vyradenie JE V1 Európskou bankou pre obnovu a rozvoj so sídlom v Londýne. V tom čase zohrala veľkú úlohu aj medzinárodná spolupráca a prenos skúseností zo zahraničia.

Ďalšou etapou bola stabilizácia a profesionalizácia. Postupne sa vytvoril systém, ktorý dnes funguje štandardne – procesy, riadenie projektov, financovanie, komunikácia so zahraničnými partnermi.

A dnes by som povedal, že sme vo fáze, keď už vieme nielen realizovať vlastné projekty zabezpečovania záverečnej časti jadrovej energetiky na Slovensku, ale máme ambíciu byť aj partnerom pre iné krajiny a prenášať naše skúsenosti ďalej. Dokonca sme dospeli do štádia, že sme založili dve dcérske spoločnosti, v rámci ktorých pripravujeme významné a ambiciózne rozvojové projekty v oblasti budovania nových jadrových zdrojov.

Čo bolo najnáročnejšie pri prechode jadrovej elektrárne V1 z obdobia do procesu jej vyradovania?

Samozrejme, bolo to množstvo legislatívnych, technických a administratívnych opatrení a náročných riešení. Ale veľmi významným momentom bola zmena myslenia zamestnancov na všetkých úrovniach riadenia a výkonu činností z prevádzky na vyradovanie. Tento „mentálny prerod“ bol podľa mňa absolútne kľúčový a často podceňovaný faktor. Keď človek celý život pracuje v prevádzke jadrovej elektrárne, má v sebe zakódované určité princípy – udržať zariadenie v chode, zabezpečiť maximálnu bezpečnosť, eliminovať akékoľvek riziko. Vyradovanie tento princíp nemení v oblasti bezpečnosti, ale zásadne ho rozširuje o ekonomiku a efektívnosť. A nám sa podarilo úspešne vyrovnať aj s týmto vážnym problémom.

JAVYS je dnes stabilnou súčasťou jadrového sektora na Slovensku. Aké hlavné úlohy podľa vás spoločnosť čakajú v najbližších rokoch?

Naďalej budeme pokračovať vo vyradovaní jadrových zariadení, čo je proces, ktorý trvá roky a vyžaduje systematický prístup. Zároveň je tu oblasť nakladania s rádioaktívnymi odpadmi a manažment vyhoretého jadrového paliva, čo je rovnako dôležité a citlivé. Zároveň vnímam priestor aj na zapojenie sa do medzinárodných komerčných projektov a, samozrejme, rozvoj projektov nových jadrových blokov, ktoré realizujeme prostredníctvom našich dcérskych spoločností.

Na záver – čo by ste odkázali zamestnancom JAVYS pri príležitosti 20. výročia spoločnosti?

Predovšetkým obrovské poďakovanie všetkým zamestnancom, mojim kolegyniam a kolegom. Skutočnosť, že JAVYS je dnes mimoriadne úspešná, moderná, prosperujúca spoločnosť nie je výsledok jedného manažérskeho rozhodnutia ani jednej stratégie. Je to výsledok každodennej práce ľudí, ktorí tu pôsobia na všetkých pozíciách – často dlhé roky, v náročných podmienkach a na projektoch, ktoré nie sú vždy viditeľné navonok. Takisto patrí veľká vďaka všetkým členom vedenia a generálnym riaditeľom, ktorí pôsobili v spoločnosti od jej založenia až do dnešných dní.

Celý rozhovor dostupný cez QR kód

20 rokov spoločnosti JAVYS v číslach

Spoločnosť JAVYS, a. s.

Personalistika

21	rokov má najmladší zamestnanec
14	rokov je priemerná dĺžka zamestnania v spoločnosti
36 %	zamestnancov, ktorí v spoločnosti pôsobia 20 rokov
46	rokov pôsobia niektorí zamestnanci v jadrovom sektore
48	rokov je priemerný vek zamestnanca
50 – 60	rokov má najpočetnejšia veková skupina zamestnancov
69	rokov má najskúsenejší zamestnanec
287	zamestnancov pracuje od vzniku spoločnosti
509	zamestnancov pracuje viac než 10 rokov
806	zamestnancov pracuje k 31. 12. 2025

Financie

289,1	mil. EUR je vygenerovaný kumulovaný zisk po zdanení
99,9	mil. EUR tvoria odvedené dividendy
83,0	mil. EUR odvieďa do štátneho rozpočtu
42,3	mil. EUR poukázala na účet NJF vo forme dobrovoľného príspevku
47,1	mil. EUR odvieďa obciam vo forme miestnych daní
2,5	mil. EUR poskytla dary na podporu regiónu, rozvoj kultúry, školstva, športu a podporu telesne postihnutých detí v kumulatívnej výške

Oblasť činností súvisiacich s VJP, ČJP a RAO

7 230	ks VJP prepravila z blokov JE do MSVP
142	prepráv VJP zrealizovala
67	prepráv ČJP, na ktorých sa technicky sa podieľala
22	- prepráv, z toho železničnou dopravou
45	- prepráv, z toho cestnou dopravou
7 278	ks vyrobila VBK
14 737	prepráv RM zrealizovala
7 102	ks VBK uložila na RÚ RAO
28 298	m ³ uložila veľmi nízko aktívnych RAO na RÚ RAO
285	prepráv záchytov rádioaktívnych materiálov neznámeho pôvodu v rámci SR
2 146	ton pevných RAO spracovala spaľovaním
324	ton kvapalných RAO spracovala spaľovaním
7 379	ton pevných RAO spracovala vysokotlakovým lisovaním
562	ton kovových RAO spracovala pretavovaním

Inšpekcie a kontroly

891	inšpekcií, ktoré vykonali inšpektori ÚJD SR
163	inšpekcií, ktoré vykonali inšpektori MAAE v súčinnosti s inšpektormi ÚJD SR a Euratomu
9 702	kontrol v oblasti BOZP
9 430	kontrol v oblasti požiarnej ochrany

Rokovania, rozhodnutia a stanoviská

1 588	rozhodnutí, ktoré ÚJD SR vydal spoločnosti JAVYS
400	pracovných rokovaní s ÚVZ SR a MDV SR v oblasti radiačnej ochrany
345	rozhodnutí a stanovísk vydaných zo strany ÚVZ SR, MDV SR a príslušných RÚVZ v oblasti radiačnej ochrany

Oblasť radiačnej ochrany

3,3	mil. vstupov do kontrolovaného pásma
1,8	mil. R-príkazov otvorených
11 700	zrealizovaných jednorazových povolení vstupu, počas ktorých nedošlo ani k jednej udalosti, ktorá by bola v rozpore s platnými zákonmi a vyhláškami pre oblasť radiačnej ochrany.

Údaje za obdobie 1. 1. 2006 – 31. 12. 2025

SKRATKY

ČJP	čerstvé jadrové palivo
JE	jadrová elektrárň
MAAE	Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu
MDV SR	Ministerstvo dopravy SR
MSVP	Medzisklad vyhorelého paliva

NJF	Národný jadrový fond
RAO	rádioaktívne odpady
RM	rádioaktívne materiály
RÚ RAO	Republikové úložisko rádioaktívnych odpadov
RÚVZ	Regionálny úrad verejného zdravotníctva

VBK	vláknobetónový kontajner
VJP	vyhoreté jadrové palivo
ÚJD SR	Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky
ÚVZ SR	Úrad verejného zdravotníctva SR

Slovensko má systém, ktorý obstoí aj v globálnom porovnaní

Vyradovanie jadrových zariadení a spracovanie rádioaktívnych odpadov predstavujú jednu z najnáročnejších oblastí jadrovej energetiky. Predsedníčka Úradu jadrového dozoru SR Ing. Marta Žiaková, CSc., v rozhovore hodnotí vývoj za posledné desaťročia.

Je z vášho pohľadu správne, že je na Slovensku oblasť vyradovania a spracovania rádioaktívnych odpadov sústredená do jednej spoločnosti, teda JAVYS?

Určite áno. V tejto oblasti nejde o segment, kde by dávalo zmysel mať rozdrobené kapacity medzi viaceré subjekty. Naopak, medzinárodná prax jasne ukazuje, že efektívny model je koncentrovať know-how, technológie aj infraštruktúru do jedného silného centra.

Keď sa pozrieme na 20 rokov existencie JAVYS, ako veľmi sa podľa vás spoločnosť zmenila?

Pred rokom 1990 problematika rádioaktívnych odpadov nebola riešená na takej úrovni, akú by si vyžadovala. Vznik JAVYS-u bol priamo spätý s rozdelením Slovenských elektrární v súvislosti s ich privatizáciou. Zrazu tu vznikla potreba mať organizáciu, ktorá sa bude špecializovať na vyradovanie jadrových zariadení a spracovanie rádioaktívnych odpadov. Treba si uvedomiť, že Slovensko zdedilo po rozdelení federácie veľmi náročné dedičstvo – vrátane havarovanej elektrárne A1. A vyradovanie takejto elektrárne je neporovnateľne zložitejšie než po štandardnom ukončení prevádzky. Za tých 20 rokov sa však podarilo vybudovať naozaj komplexný systém. JAVYS dnes disponuje technologickým zázemím, ktoré zahŕňa efektívne technológie na spracovanie rôznych druhov rádioaktívnych odpadov, úložiská nízko aj veľmi nízko aktívnych odpadov a medzisklad vyhoretého paliva. To už nie je len organizácia, ktorá „rieši problém“. Je to systémový pilier, ktorý zabezpečuje, že jadrová energetika na Slovensku je udržateľná aj z pohľadu budúcich generácií.

Ako obstoí Slovensko v tejto oblasti v medzinárodnom porovnaní?

Slovensko v tomto porovnaní obstoí veľmi dobre. Systém, ktorý máme vybudovaný, je funkčný, logicky prepojený a technologicky na dobrej úrovni. Kľúčové je, že JAVYS nerieši izolované činnosti, ale zabezpečuje komplexný reťazec

aktivít od vyradovania cez spracovanie až po skladovanie a ukladanie. Práve táto integrácia je to, čo nás robí silnými.

Môže Slovensko svoje skúsenosti prenášať aj do zahraničia?

Už sa to deje. Know-how, ktoré sa podarilo na Slovensku vybudovať, je v mnohých prípadoch priamo aplikovateľné v iných krajinách, najmä tam, kde majú podobné typy reaktorov. Napríklad technologické postupy pri vyradovaní veľkých komponentov – ako sú reaktory alebo parogenerátory – sú unikátne a majú vysokú hodnotu.

Darí sa Slovensku držať krok s technologickým vývojom vo svete?

Áno, a v mnohých prípadoch patríme medzi progresívne krajiny. Nie sme na úplnej špičke v globálnom meradle, najmä v oblastiach, ktoré súvisia so špecifickými typmi odpadov napríklad z vojenského sektora, ale pre naše potreby máme technológie na veľmi dobrej úrovni. Dôležité je, že ich vieme efektívne využívať a zároveň si dokážeme niektoré riešenia vyvíjať aj sami – buď priamo v JAVYS, alebo v spolupráci s partnermi.

Zároveň chcem zdôrazniť, že Slovensko je dnes vnímané ako centrum excelentnosti v oblasti vyradovania jadrových zariadení. Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu v tejto oblasti oceňuje expertízu spoločnosti JAVYS a posieľa k nám odborníkov a študentov z rôznych krajín.

Áký odkaz by ste dali zamestnancom JAVYS pri príležitosti 20. výročia?

Aby si zachovali rešpekt k práci, ktorú robia. Je to oblasť, kde nikdy nemôžeme povedať, že už všetko vieme a že činnosti môžu byť vykonávané automaticky. Vždy existuje riziko, a preto je zakaždým potrebná maximálna profesionalita a vysoká úroveň kultúry bezpečnosti. Zároveň zamestnancom JAVYS želim, aby vytrvali v kvalite práce, ktorú vykonávajú a tým zabezpečili minimalizáciu vplyvov jadrových zariadení na obyvateľstvo a životné prostredie.

História Jadrovej a vyradovacej spoločnosti

Spoločnosť JAVYS, a. s., formálne vznikla v roku 2006 ako výsledok transformácie slovenského jadrového sektora po oddelení činností spojených s výrobou elektriny od tzv. zadnej časti jadrového palivového cyklu a dočasnej prevádzky jadrovej elektrárne V1. Jej založenie reagovalo na potrebu vytvoriť špecializovanú organizáciu, ktorá bude systematicky a dlhodobo zabezpečovať vyradovanie jadrových zariadení, nakladanie s rádioaktívnymi odpadmi a správu vyhoreného jadrového paliva.

Od začiatku bola spoločnosť koncipovaná ako integrovaný subjekt, ktorý zastrešuje celý reťazec činností od demontáže technologických zariadení cez spracovanie a úpravu rádioaktívnych materiálov až po ich bezpečné ukladanie. Práve táto koncentrácia odbornosti, technológií a infraštruktúry sa ukázala ako kľúčová pre efektívne a bezpečné zvládanie jedného z najnáročnejších segmentov jadrovej energetiky. JAVYS dnes zabezpečuje prevádzku strategických zariadení, ako je Republikové úložisko rádioaktívnych odpadov v Mochovciach či Medzisklad vyhoreného paliva v Jaslovských Bohuniciach, ktoré tvoria základ národného systému nakladania s týmito materiálmi. Súčasne realizuje aj spracovanie rôznych druhov rádioaktívnych odpadov ich spaľovaním, lisovaním či pretavovaním, zabezpečuje ich prepravu, vyvíja a vyrába špecializované kontajnery na ich ukladanie a poskytuje odborné, projektové a konzultačné služby v oblasti vyradovania jadrových zariadení doma aj v zahraničí.

Hlavným poslaním spoločnosti je garantovať, že všetky činnosti spojené s ukončením životného cyklu jadrových zariadení prebiehajú bezpečne, transparentne a v súlade s najprísnejšími legislatívnymi a medzinárodnými štandardmi. Dôraz sa pritom kladie nielen na technickú realizáciu projektov, ale aj na minimalizáciu environmentálnych vplyvov a ochranu zdravia obyvateľstva. V praxi to znamená systematické uplatňovanie princípov radiačnej ochrany, dôsledné monitorovanie vplyvov na životné prostredie a nepretržité zvyšovanie úrovne kultúry bezpečnosti naprieč všetkými činnosťami.

Popri plnení svojich základných úloh sa JAVYS postupne etablovala aj ako nositeľ špecifického know-how, ktoré presahuje hranice Slovenska. Skúsenosti z vyradovania jadrových zariadení a spracovania rádioaktívnych odpadov nachádzajú uplatnenie v medzinárodných projektoch, pričom spoločnosť spolupracuje s odbornými inštitúciami aj partnermi v rôznych regiónoch sveta. Tento rozmer

potvrďuje, že JAVYS nie je len prevádzkovateľom národnej infraštruktúry, ale aj aktívnym účastníkom globálneho odborného prostredia.

Dnes, takmer po dvoch desaťročiach, predstavuje JAVYS stabilnú a rešpektovanú inštitúciu, ktorá zohráva kľúčovú úlohu pri zabezpečení udržateľnosti jadrovej energetiky na Slovensku. Okrem pokračovania v projektoch vyradovania sa zároveň zapája do prípravy nových rozvojových iniciatív, a to najmä prostredníctvom svojich dcérskych spoločností – Jadrovej energetickej spoločnosti Slovenska (JESS), ktorá pripravuje projekt nového jadrového zdroja, a spoločného podniku s technologickým partnerom newcleo zameraného na pokročilé reaktorové technológie a využitie vyhoreného jadrového paliva. Spoločnosť tak postupne prechádza od organizácie orientovanej na uzatváranie minulosti k subjektu, ktorý sa podieľa aj na formovaní budúcich riešení v oblasti jadrovej energetiky.

20 rokov významných míľnikov

Ing. Stanislav Reguli
generálny riaditeľ spoločnosti JAVYS
2006

Ing. Jozef Valach
generálny riaditeľ spoločnosti JAVYS
2006 – 2007

2005

6. júl 2005
Založenie spoločnosti GovCo.

2006

1. apríl
Nadobudli účinnosť zmluvy a povolenia a spoločnosť GovCo.

5. august
Zmena obchodného názvu GovCo, a. s., na Jadrová vyradovacia spoločnosť, a. s.

19. august
Na jadrovom zariadení Finálne spracovanie kvapalných rádioaktívnych odpadov v Mochovciach sa začali neaktívne komplexné skúšky systému.

31. december
O 17.45 hod. bol definitívne odstavený z prevádzky 1. blok JE V1.

2007

1. marec
Schválenie štatútu Občianskej informačnej komisie pre jadroenergetický komplex Bohunice.

23. marec
Zmena obchodného názvu spoločnosti na Jadrová a vyradovacia spoločnosť, a. s.

Vyradovanie JE A1

JE A1 bola prvou jadrovou elektrárnou v bývalej ČSSR. Práce na projektoch JE A1 sa začali v roku 1956. Jadrová elektrárňa bola koncipovaná ako experimentálny projekt bývalých krajín ZSSR a ČSSR. Jej výstavba sa začala v roku 1958. Po jej dokončení v roku 1972 a skúškach bola dňa 25. 12. 1972 prifázovaná k energetickej sieti. Reaktor JE A1 KS-150 využíval ako palivo prírodný neobohatený urán a bol chladený oxidom uhličitým a moderovaný ťažkou vodou.

Počas prevádzky JE A1 sa stali dve prevádzkové udalosti, ktoré mali za následok vážne poškodenie technológie.

Druhá prevádzková udalosť, pri ktorej následkom zníženia prietoku chladiaceho plynu bol prehriaty jeden palivový článok a nastala deštrukcia palivového kanálu, sa stala 22. februára 1977. Udalosť mala významný vplyv na nasledujúci proces vyradovania a bola zhodnotená podľa medzinárodnej klasifikácie udalostí INES 4. stupňom a znamenala ukončenie prevádzky v roku 1979.

V prvých dvoch desaťročiach po rozhodnutí o ukončení prevádzky sa proces prípravy na vyradovanie musel vyrovnávať s viacerými problémami. Neexistovali žiadne skúsenosti, predbežné plány pre vyradovanie JE A1 a systém financovania. Problematický bol neštandardný inventár rádioaktivity, vlastnosti vyhorelého paliva a spôsob jeho skladovania. V roku 1994 bol vypracovaný prvý projekt, ktorého cieľom bolo do konca roka 2007 dosiahnuť radiačne bezpečný stav na JE A1 (dosiahnutie stavu na JE A1 porovnateľného so štandardne ukončenou prevádzkou). Neskôr bol projekt uvedený do radiačne bezpečného stavu premenovaný na I. etapu vyradovania.

Dôležitým míľnikom bol úspešný odvoz vyhorelého paliva do Ruskej federácie, ktorý bol dokončený v roku 1999.

Vyradovanie JE A1 je členené na šesť kontinuálne na seba nadväzujúcich etáp, s plánovaným ukončením poslednej šiestej etapy uvoľňovania areálu JE A1 spod administratívnej kontroly najneskôr v roku 2045. Realizácia I. etapy vyradovania JE A1 sa začala v roku 1999 a bola ukončená v roku 2009. Od roku 2009 pokračovalo vyradovanie JE A1 II. etapou, ktorá na základe dosiahnutia všetkých stanovených cieľov bola ukončená k 30. 9. 2016. Cieľom druhej etapy bolo najmä vyradovanie vonkajších objektov JE A1. Kontinuálne na II. etapu vyradovania JE A1 nadväzovala realizácia III. a IV. etapy vyradovania JE A1. Do konca roka 2024 boli všetky činnosti vyradovania technologických zariadení a stavebných celkov plánované pre III. a IV. etapu vyradovania JE A1 dokončené. Predmetom týchto činností bolo vyradovanie celého primárneho okruhu, okrem reaktora a štyroch parogenerátorov, ktoré sú plánované vyradiť v V. etape vyradovania JE A1.

Pre zabezpečenie kontinuity v procese vyradovania JE A1, z dôvodu absencie právoplatného povolenia ÚJD SR na realizáciu V. etapy vyradovania JE A1 pre procesné prietahy v rámci EIA procesu, boli v roku 2025 spoločnosťou JAVYS, a. s., naďalej kontinuálne zabezpečované činnosti vyradovania JE A1, v rozsahu potrebnom pre zabezpečenie jadrovej bezpečnosti a radiačnej ochrany v priestoroch JE A1.

V súlade s plnením legislatívnych požiadaviek pokračujú činnosti vyradovania JE A1 v zmysle platných povolení na III. a IV. etapu vyradovania JE A1 najmä činnosťami, ako je fragmentácia puzdiel pochádzajúcich z procesu dlhodobého skladovania vyhorelého jadrového paliva, vitrifikácia kvapalného radioaktívneho odpadu. Ďalej sa realizujú prípravné činnosti na V. etapu vyradovania v rozsahu vypracovania realizačnej dokumentácie, zabezpečenia dodávok zariadení, technických prostriedkov a pracovísk potrebných na realizáciu vyradovania zostávajúcich parogenerátorov a reaktora KS-150. Tiež pokračuje nakladanie s RAO, sanácia, monitorovanie a triedenie kontaminovaných zemín a betónov, sanačné čerpanie a monitorovanie podzemných a priesakových vôd, spracovanie materiálov kontaminovaných rádioaktívnymi látkami.

Ing. Ján Valko

generálny riaditeľ spoločnosti JAVYS
2007 – 2010

31. december

O 19.59 hod.
bol definitívne
odstavený
z prevádzky
2. blok JEVI.

Ing. Peter Mitka

generálny riaditeľ spoločnosti JAVYS
2010 – 2011

2008

október

V RÚ RAO boli uložené prvé vláknobetónové kontajnery so spracovaným odpadom zo zariadenia. Finálne spracovanie kvapalných RAO v Mochovciach.

17. december

Vláda SR rozhodla o výstavbe nového jadrového zdroja v SR a za strategického investora vybrala českú spoločnosť ČEZ.

2009

18. jún

ÚJD SR povolil realizáciu vyradovania JZ JE A1 z prevádzky – II. etapy v rozsahu uvedenom v dokumente „Plán II. etapy vyradovania JE A1“.

2010

31. máj

Medzinárodne uznávaný certifikát ISO/IEC 20000-1:2005 pre oblasť systému manažerstva služieb informačných technológií sa stal súčasťou budovania integrovaného systému riadenia spoločnosti JAVYS, a. s.

Vyrad'ovanie JE V1

Bezpečné odstavenie a vyradenie Jadrovej elektrárne V1 (JE V1) predstavuje dlhodobý záväzok Slovenskej republiky. Na základe politického rozhodnutia bol prvý a druhý blok JE V1 odstavený v rokoch 2006 a 2008. Po 28 rokoch komerčnej prevádzky oboch blokov JE V1 tak nasledovalo tzv. obdobie ukončovania prevádzky slúžiace na prípravu technologických, organizačných a legislatívnych podmienok na získanie povolenia na vyrad'ovanie. V priebehu záverečnej etapy životného cyklu jadrovej elektrárne bude elektrárňa odstránená, všetok rádioaktívny odpad bezpečne uložený na Republikovom úložisku rádioaktívnych odpadov (RÚ RAO) v Mochovciach a lokalita bude pripravená na ďalšie obmedzené priemyselné využitie.

Vyrad'ovanie JE V1 je realizované v dvoch etapách. Prvá etapa trvala od 20. 7. 2011 do 31. 12. 2014 a bola zameraná na demontáž konvenčnej (t.j. nejadrovej) časti elektrárne. Druhá etapa sa začala 1. 1. 2015 a ukončenie celého procesu vyrad'ovania je plánované na koniec roka 2029.

Na začiatku II. etapy vyrad'ovania JAVYS zrealizovala dôležitý projekt, ktorý významne zmenil panorámu celého regiónu. Projekt Demontáž a demolácia chladiacich veží zahŕňal demontáž zariadení, demoláciu objektov a nakladanie s odpadmi z chladiacich veží, spojovacích kanálov a potrubia. Súčasťou štyroch chladiacich veží s výškou 120 m boli aj súvisiace rozvody vody a ďalšie vybavenie. Takisto bola zrealizovaná demolácia čerpacej stanice pre chladiacu vodu a demolácia výmenníkovej stanice. Po ukončení demolácií, separácii odpadov a zhodnotiteľného materiálu bol terén zrekultivovaný.

Po úspešnej dekontaminácii primárneho okruhu JE V1 bol v rokoch 2017 – 2025 realizovaný projekt D4.2 „Demontáž veľkorozmerných komponentov primárneho okruhu“, ktorý je považovaný za jeden z najvýznamnejších projektov ekologického vyrad'ovania jadrových zariadení v Európe. Jeho hodnota presiahla 150 miliónov eur, pričom viac než 92 % bolo financovaných z prostriedkov EU a prispievateľov do fondu BIDSF.

Projekt D4.2 predstavuje kľúčový míľnik v celkovom procese vyrad'ovania JE V1 a rozsah zahŕňal demontáž a fragmentáciu viac než 15 000 ton technologických zariadení. Medzi ne patrili tlakové nádoby reaktorov, vnútorné časti reaktorov, parogenerátory, hlavné cirkulačné čerpadlá a iné. Po úspešnej demontáži kontaminovaného materiálu bola následne dosiahnutá vysoká efektívnosť dekontaminačného procesu s úspešnosťou viac ako 98 % z celkového množstva demontovaného materiálu. Rádioaktívne odpady boli uložené do vláknobetónových kontajnerov, ktoré boli bezpečne umiestnené v RÚ RAO v Mochovciach. Aktivované materiály (fragmenty tlakových nádob reaktorov, vnútorných častí reaktora) sú dlhodobo skladované v Integrovanom sklade v Jaslovských Bohuniciach. Tieto odpady tvorili len 1 % celkového objemu spracovaného materiálu, no predstavujú až 99,997 % rádioaktívneho inventára elektrárne V1.

Ďalším významným míľnikom dosiahnutým spoločnosťou JAVYS, a. s., v roku 2025 je úspešný začiatok realizácie významného projektu vyrad'ovania Dekontaminácia a demolácia budov JE V1 a uvedenie areálu do pôvodného stavu. Projekt má mimoriadne široký rozsah prác. Práce zahŕňajú projekčné činnosti, modifikácie sietí, demontážne a dekontaminačné práce a činnosti súvisiace s uvoľnením stavebných objektov kontrolovaného pásma spod dozoru Úradu verejného zdravotníctva SR. Následne príde k demolácii týchto objektov, ako aj k spätnému zasypu areálu a k finálnemu uvoľneniu JE V1 spod pôsobnosti dozorných orgánov.

20 rokov významných míľnikov

Ing. Ján Horváth

generálny riaditeľ spoločnosti JAVYS
2011 – 2012

Ing. Peter Čižnár

generálny riaditeľ spoločnosti JAVYS
2012 – 2018

2011

21. január

Jadrová elektrárňa V1 je už bez paliva.

22. jún

Za účasti dotknutých obcí, zainteresovaných orgánov a verejnosti sa uskutočnilo v Kalnej nad Hronom verejné prerokovanie správy o vplyve zariadenia na nakladanie s IRAO a ZRAM Mochovce na životné prostredie.

19. júl

Úrad jadrového dozoru SR vydal Rozhodnutie č. 400/2011, ktorým povolil I. etapu vyrad'ovania JE V1.

13. november

Ministerstvo hospodárstva SR poverilo spoločnosť JAVYS, a. s., na národnej úrovni za všetkých prevádzkovateľov jadrových zariadení výkonom činností súvisiacich s ukladaním rádioaktívnych odpadov a vyhorelého jadrového paliva.

2012

29. február

V Jaslovských Bohuniciach sa uskutočnilo verejné prerokovanie, na ktorom zástupcovia JAVYS prezentovali vplyvy integrovaného sklada rádioaktívnych odpadov na životné prostredie.

Ukladanie a prepravy rádioaktívneho odpadu

Spoločnosť JAVYS disponuje schválenými prepravnými zariadeniami na prepravu rádioaktívnych odpadov a vyhoreného jadrového paliva a príslušnými dopravnými prostriedkami na ich prepravu. Na tieto činnosti má kvalifikovaný personál a príslušné oprávnenia od dozorných orgánov.

Spoločnosť JAVYS realizuje bezpečné prepravy rádioaktívnych odpadov, inštitucionálnych rádioaktívnych odpadov, rádioaktívnych materiálov neznámeho pôvodu, ako aj vyhoreného jadrového paliva.

Od svojho vzniku do konca roku 2025 zabezpečila spoločnosť JAVYS 14 737 prepráv rádioaktívnych materiálov a rádioaktívneho odpadu, realizovala 285 prepráv rádioaktívnych materiálov neznámeho pôvodu a realizovala aj prepravy vyhoreného paliva z blokov jadrových elektrární do medziskladu vyhoreného paliva v počte 7 230 ks v rámci 142 prepráv. Spoločnosť JAVYS zároveň spolupracuje aj pri realizácii prepráv čerstvého jadrového paliva a od svojho vzniku do konca roku 2025 sa technicky podieľala celkovo na 67 prepravách, pričom 22 prepráv bolo realizovaných železničnou dopravou a 45 prepráv bolo uskutočnených cestnou dopravou z prekládkových letísk.

13. december

Spoločnosť JAVYS získala medzinárodné uznávané certifikáty podľa noriem ISO 9001, 14001 a OHSAS 18001, ktoré jej udelila certifikačná spoločnosť Det Norske Veritas.

máj

Začala sa realizácia projektu demontáže zariadení strojovne JEV I.

1. júl

Bol uložený prvý vláknobetónový kontajner so spracovanými a upravenými rádioaktívnymi odpadmi do 2. dvojradu úložných boxov na Republikovom úložisku RAO v Mochovciach.

2013

2014

2015

27. september

Ministerstvo životného prostredia SR vydalo súhlasné stanovisko k výstavbe Integrovaného skladu RAO v Jaslovských Bohuniciach.

14. február

Predseda vlády SR Robert Fico navštívil spoločnosť JAVYS.

18. – 21. jún

Slovensko hostilo prvú medzinárodnú konferenciu o vyradovaní jadrových zariadení a spracovaní RAO v strednej a východnej Európe ECED 2013.

23. december

Úrad jadrového dozoru SR vydal rozhodnutie, na základe ktorého sa začala realizácia II. etapy vyradovania JEV I.

11. marec

V Kultúrnom dome v Radošovciach sa uskutočnilo verejné prerokovanie Správy o hodnotení vplyvov projektu III. a IV. etapy vyradovania JE A1 na životné prostredie.

Ukladanie nízko aktívnych a veľmi nízko aktívnych rádioaktívnych odpadov

Republikové úložisko rádioaktívnych odpadov (RÚ RAO)

Jadrové zariadenie Republikové úložisko RAO v Mochovciach je úložisko povrchového typu, určené na konečné uloženie pevných a spevnených nízko a veľmi nízko rádioaktívnych odpadov. Úložisko je vybudované v geologickom prostredí s nízkou priepustnosťou a vysokou sorpčnou kapacitou. Základnou bezpečnostnou požiadavkou pre úložisko je, aby pri prevádzke, počas inštitucionálnej kontroly i po jej ukončení nedošlo k úniku rádionuklidov do životného prostredia, čo je dosiahnuté vybudovaným bariérovým ochranným systémom.

Úložné priestory nízko aktívnych RAO tvorí sústava boxov usporiadaných do ôsmich radov v štyroch dvojradoch. Do každého boxu je možné uložiť 90 vláknobetónových kontajnerov s upraveným RAO. Do štyroch dvojradoch (160 boxov) je možné uložiť 14 400 takýchto kontajnerov so súhrnným objemom 44 640 m³. Areál úložiska umožňuje vybudovanie spolu 7,5 úložných dvojradoch, t. j. na uloženie celkovo približne 27-tisíc vláknobetónových kontajnerov so spevnenými RAO. Spoločnosť JAVYS, a. s., od svojho vzniku do konca roku 2025 uložila na úložisku nízko-aktívnych odpadov (NAO) 7 102 ks vláknobetónových kontajnerov s RAO.

Pre ukladanie veľmi nízko aktívnych rádioaktívnych odpadov (VNAO), t. j. odpadov, ktorých aktivita len málo prevyšuje limity pre ich uvoľnenie do životného prostredia, bola vybudovaná v južnej časti areálu RÚ RAO samostatná úložná štruktúra. Celková kapacita po dobudovaní úložných štruktúr VNAO v roku 2028 bude 68 000 m³ VNAO. Spoločnosť JAVYS, a. s., od svojho vzniku do konca roku 2025 uložila na úložisku VNAO 28 297,669 m³ VNAO.

Nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom

Nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom (VJP) patrí medzi najnáročnejšie oblasti jadrovej energetiky a ochrany životného prostredia a ekonomiky palivového cyklu. Vyprodukované vyhoreté jadrové palivo v reaktorových blokoch jadrových elektrární v SR bolo po dosiahnutí stanovených parametrov prepravované a je dlhodobo skladované v jadrovom zariadení Medzisklad vyhoreného paliva (MSVP) v Jaslovských Bohuniciach.

Medzisklad vyhoreného paliva bol v rokoch 1997 – 1999 rekonštruovaný s cieľom zvýšenia skladovacej kapacity, predĺženia životnosti a seizmického z odolnosti objektu. Celková skladovacia kapacita MSVP po rekonštrukcii a seizmickom z odolnení je takmer trojnásobne vyššia oproti pôvodnej projektovanej (zvýšenie z pôvodných 5 040 ks na súčasných 14 112 ks palivových kaziet). Pre zabezpečenie dostatočných skladovacích kapacít VJP spoločnosť JAVYS, a. s., v období rokov 2017 – 2025 zrealizovala investičný projekt k rozšíreniu súčasných skladovacích kapacít VJP o 10 115 ks VJP.

20 rokov významných mílnikov

Rozvojové projekty v JAVYS a medzinárodné partnerstvá

V roku 2013 sa začali v činnostiach spoločnosti JAVYS, a. s., objavovať snahy o získanie komerčných projektov. Následne bol na tento cieľ v roku 2015 vytvorený samostatný útvar.

Rozvoj komerčných aktivít nadväzoval na dlhoročné skúsenosti a expertízu s vyradením jadrových zariadení, spracovaním rádioaktívnych odpadov (RAO) a nakladaním s vyhoreným jadrovým palivom. Komerčné projekty mali zúročiť tieto nadobudnuté vedomosti a zručnosti.

V období rokov 2015 – 2021 boli uzatvorené viaceré konzultantské zmluvy a kontrakty na spracovanie RAO v celkovom objeme viac ako 40 mil. EUR. Slubný rozvoj komerčných aktivít v oblasti spracovania RAO bol politickým rozhodnutím v októbri 2021 pozastavený. Z viacerých dôvodov vtedajšie vedenie spoločnosti útvar počas rokov 2022 – 2024 úplne zrušilo, zostávajúcu časť pracovníkov včlenilo do iného útvaru a činnosť utlmilo.

Útvar rozvojových projektov, ako ho poznáme dnes, je dynamickým pilierom rozvoja spoločnosti JAVYS, a. s., od roku 2025. Zabezpečuje prípravu a realizáciu komerčných projektov doma i v zahraničí, technické a konzultačné služby, zapájanie sa do medzinárodných tendrov a zastrešuje komunikáciu s medzinárodnými organizáciami. Tvorí ho tím odborníkov špecializovaný na projektové riadenie, prípravu a implementáciu technických riešení a medzinárodnú spoluprácu. Od 1. februára 2025 funguje pod vedením Mgr. Michala Belianského, ktorý koordinuje rozvojové a obchodné aktivity spoločnosti v zahraničí. Každý nový kontrakt predstavuje nielen ekonomický prínos, ale aj referenciu a príležitosť na ďalší odborný rast.

Za poslednú dekádu sa spoločnosť JAVYS, a. s., etablovala ako rešpektovaný partner na globálnom trhu jadrových služieb. Počas tohto obdobia zabezpečovala spracovanie RAO pre partnerov v Taliansku, Českej republike a Nemecku. Medzi najvýznamnejšie úspešne realizované zahraničné projekty patrí projekt spracovania vysytených sorbentov a kalov z JE Caorso či spracovanie prevádzkových RAO z českých jadrových elektrární, čo je dôkazom, že JAVYS, a. s., dokáže aplikovať technológie na objemovú redukciu RAO, čím zásadne znižuje nároky

na ich ukladanie a prispieva k celosvetovému cieľu udržateľnej jadrovej energetiky.

Konzultačné služby pre partnerov v Chorvátsku, Bulharsku, Maďarsku, Poľsku, štátoch Balkánu a Kaukazu či dokonca v Južnej Afrike, Iraku a ďalších krajinách tvoria základ pre ďalší odborný rast expertov JAVYS, a. s., participujúcich na príprave a realizácii medzinárodných projektov.

Významným úspechom bolo uzatvorenie zmluvy s Medzinárodnou agentúrou pre atómovú energiu (MAAE) a založenie Centra spolupráce medzi MAAE a JAVYS, ktoré umožňuje realizovať odborné misie, školenia a transfer slovenského know-how do zahraničia. Spoločnosť JAVYS aktívne pôsobí aj v odborných štruktúrach OECD a zapája sa do projektov financovaných Európskou komisiou. Vysoký záujem o slovenské skúsenosti v oblasti vyradenia a nakladania s RAO odzrkadľuje pravidelná účasť na výstave World Nuclear Exhibition v Paríži, kde JAVYS, a. s., aj v roku 2025 absolvovala desiatky odborných stretnutí a potvrdila existujúce partnerstvá.

Osobitné miesto v portfóliu útvaru rozvojových projektov má projekt pokročilého modulárneho reaktora (AMR) v Jaslovských Bohuniciach, ktorý predstavuje strategickú iniciatívu v oblasti moderných jadrových technológií a možností uzatvorenia jadrového palivového cyklu s cieľom maximalizácie energetického potenciálu. Projekt reflektuje najnovšie medzinárodné trendy a posilňuje ambíciu JAVYS, a. s., byť aktívnym hráčom v budúcnosti jadrovej energetiky.

Cieľom útvaru je naďalej rozširovať komerčné aktivity, budovať silné medzinárodné partnerstvá a zhodnocovať slovenské skúsenosti v prospech bezpečnej a zodpovednej prípravy a realizácie vyradenia jadrových zariadení a bezpečného a efektívneho nakladania s RAO doma i v zahraničí, a tým prispievať k naplneniu nízkouhlíkových stratégií.

12. apríl
Úrad jadrového dozoru SR povolil prevádzku 3. dvojradu úložných priestorov pre nízko aktívne rádioaktívne odpady v Republikovom úložisku RAO v Mochovciach.

26. august
Konalo sa verejné prerokovanie Správy o hodnotení vplyvov na životné prostredie činnosti Optimalizácia spracovateľských kapacít technológií na spracovanie a úpravu rádioaktívnych odpadov (TSÚ RAO) JAVYS v Nižnej.

Pavol Štuller, PhD., MBA
generálny riaditeľ spoločnosti JAVYS
2020 – 2023

2019

13. marec
Začala sa príprava parogenerátorov na pracovisko fragmentácie vybudované v bývalej strojovni JE VI.

25. apríl
Demontáž portálového zariadenia z medzistrojovne JE AI.

2020

30. máj
Príprava tlakovej nádoby reaktora zo šachty reaktora do bazéna mokrej fragmentácie JE VI.

8. jún
Po fragmentácii prvého z dvanástich parogenerátorov PG11 na novovybudovanom pracovisku suchého rezania v strojovni JE VI bol transportovaný druhý parogenerátor PG15.

24. september
Prvý vyrezaný fragment z tlakovej nádoby reaktora 1. bloku JE VI.

NOŠNOSŤ
20 000 kg

Jadrová bezpečnosť Radiačná ochrana

Dodržiavanie požiadaviek jadrovej bezpečnosti je prioritou spoločnosti JAVYS. V štvrtročných intervaloch je vykonávané hodnotenie bezpečnosti prevádzky jadrových zariadení prostredníctvom prevádzkových ukazovateľov bezpečnosti. Dosiahnuté hodnotenia potvrdzujú profesionálnu prácu personálu a vysokú spoľahlivosť technologických zariadení. Na jadrových zariadeniach JAVYS sa od roku 2006 nevykysla žiadna udalosť klasifikovaná ako havária alebo nehoda. Jadrovú bezpečnosť môžeme vzhľadom na počet udalostí v období rokov 2006 – 2025 hodnotiť ako veľmi priaznivú. Podľa medzinárodnej stupnice na hodnotenie udalostí na jadrových zariadeniach INES boli od roku 2006 všetky udalosti klasifikované na úrovni udalostí bez bezpečnostného významu (mimo stupnice INES), resp. ako udalosti s malým bezpečnostným významom (INES 0). Pre riadenie jadrovej bezpečnosti využíva naša spoločnosť aj metódy a nástroje Kultúry bezpečnosti, ktorej cieľom je nepretržité udržiavanie povedomia zamestnancov o osobnej zodpovednosti v oblasti bezpečnosti a ich motivácia k bezpečnému správaniu.

Pre zabezpečenie oblasti havarijného plánovania a civilnej ochrany má spoločnosť JAVYS spracovanú dokumentáciu v zmysle legislatívnych požiadaviek a tiež má vytvorenú funkčnú organizáciu havarijnej odozvy spôsobilú riešiť mimoriadne udalosti na jadrových zariadeniach a pri prepravách rádioaktívnych materiálov. Analýzy, na základe ktorých boli stanovené oblasti ohrozenia, preukázali, že prevádzka, resp. vyradovanie jadrových zariadení JAVYS, a. s., v lokalitách Jaslovské Bohunice a Mochovce má zanedbateľný vplyv na obyvateľstvo a životné prostredie v okolí týchto jadrových zariadení.

Spoločnosť JAVYS už od svojho vzniku venuje mimoriadnu pozornosť oblasti radiačnej ochrany pracovníkov, pracovného prostredia, obyvateľstva a životného prostredia. V oblasti radiačnej ochrany má naša spoločnosť tri zásadné priority: ochrana vlastných zamestnancov a ochrana pracovníkov dodávateľských spoločností, ochrana pracovného prostredia, ochrana obyvateľstva a životného prostredia.

V oblasti riadenia osobných dávok pracovníkov, uvoľňovania rádioaktívnych látok do životného prostredia (vrátane výpustí do atmosféry a hydrosféry) a nakladania s rádioaktívnymi odpadmi je aplikovaný princíp ALARA (As Low As Reasonably Achievable).

Operatívne sú sledované a vyhodnocované všetky prijaté dávky a prijatím maximálnej internej usmernennej hodnoty efektívnej dávky pracovníka – 13 mSv/rok sú prijaté dávky nižšie, než povoľuje platná legislatíva (20 mSv). V rámci výkonu prác bolo zrealizovaných viac ako 3,3 mil. vstupov do kontrolovaného pásma a približne 11 700 jednorazových vstupov. Jadrové zariadenia spoločnosti JAVYS v dôsledku svojej prevádzky riadene uvoľňujú do životného prostredia limitované množstvá rádioaktívnych látok, ktoré sa už technicky nedajú spracovať, resp. separovať. Ich množstvo je mimoriadne nízke, a tým pádom je ich vplyv na životné prostredie a okolité obyvateľstvo zanedbateľný. Úroveň aktivít výpustí uvoľňovaných do atmosféry a hydrosféry predstavuje len nepatrné zlomky hodnôt povolených dozornými orgánmi. V oblasti radiačnej ochrany bolo zrealizovaných približne 400 pracovných rokovaní a vydaných približne 345 rozhodnutí a stanovísk.

Hodnotenie vplyvu na životné prostredie v okolí jadrových zariadení sa realizuje aj prostredníctvom 24 monitorovacích staniciek s veľkoobjemovým presávacím odberovým zariadením (prietok vzduchu približne 200 m³/hod.). Zároveň sa sleduje obsah rádioaktívnych látok v pôde, spádoch, povrchovej a pitnej vode, mlieku a vybraných poľnohospodárskych produktoch. Hlavným cieľom spoločnosti JAVYS v oblasti radiačnej ochrany je nepretržité znižovanie radiačnej záťaže v prevádzkovaných jadrových zariadeniach a, samozrejme, aj v ich okolí.

20 rokov významných mílnikov

17. február
Zmena sídla spoločnosti, nové sídlo spoločnosti: Jaslovské Bohunice 360, 919 30 Jaslovské Bohunice.

20. november
Ukončenie fragmentácie tlakovej nádoby reaktora 1. bloku JEV1 s celkovou hmotnosťou 205 ton.

10. január
Optimalizácia kapacít spaľovania rádioaktívnych odpadov.

7. február
Spoločnosť JAVYS začala preberať historické Inštitucionálne rádioaktívne odpady (IRA0) od neštátnych zdravotníckych zariadení, iných štátnych inštitúcií a ďalších subjektov z prostredia priemyslu, výskumu, školstva a obdobných prevádzok v SR.

JUDr. Vladimír Švigár
generálny riaditeľ spoločnosti JAVYS
2023 – 2024

2021

2022

2023

23. marec
Na pôde spoločnosti JAVYS v Bratislave a MAAE vo Viedni sa uskutočnil online podpis dohody o spolupráci v oblasti vyradovania jadrových zariadení.

28. september
Fragmentácia všetkých hlavných cirkulačných čerpadiel, hlavných uzatváracích armatúr a primárneho potrubia bola ukončená.

8. apríl
Ukončenie fragmentácie druhej tlakovej nádoby reaktora na JEV1.

17. júl
Spoločnosti JAVYS, a. s., a Westinghouse Electric Company LLC podpísali dve memorandá o porozumení (MoU).

Životné prostredie

Počas 20 rokov prevádzky nebolo počas inšpekcií dozorných orgánov (Slovenská inšpekcia životného prostredia SR, Krajský úrad, Okresné úrady) zistené žiadne porušenie právnych požiadaviek, nebola nariadená žiadna povinnosť vykonať opatrenia na zlepšenie environmentálneho správania spoločnosti a ani žiadna finančná pokuta.

Spoločnosť pružne reaguje na zmeny právnych predpisov v jednotlivých zložkách životného prostredia (voda, ovzdušie, príroda a krajina, odpady...) a dôsledne implementuje ich sprísňujúce sa požiadavky do internej dokumentácie spoločnosti, zabezpečuje vzdelávanie a zvyšovanie environmentálneho povedomia zamestnancov, čím je dosahované dodržiavanie všetkých ustanovení právnych predpisov vzťahujúcich sa na činnosti spoločnosti. Prevádzka všetkých jadrových i nejadrových zariadení je povolená v súlade so záverečnými stanoviskami Ministerstva životného prostredia SR z procesov posudzovania vplyvov na životné prostredie, do ktorých

sa aktívne zapájajú dotknuté obce i verejnosť. Všetky doteraz vydané rozhodnutia MŽP SR odporúčali realizovať posudzované činnosti pri dodržaní určených podmienok, ktoré sú počas životnosti každej prevádzky plnené.

Pri vyradovaní jadrových zariadení sa kladie dôraz na dodržiavanie hierarchie odpadového hospodárstva a dosahujú sa významné množstvá zhodnocovaných odpadov, čím sa podporujú princípy cirkulárnej ekonomiky a šetria sa prírodné zdroje. Napríklad v roku 2015 bolo zhodnotených viac ako 4 000 ton kovových odpadov a v nasledujúcich rokoch sa pokračovalo v zhodnocovaní kovových odpadov v množstvách v rozmedzí 755,56 t – 5 163,524 t. Spoločnosť JAVYS tak predstavuje príklad zodpovedného prístupu k životnému prostrediu a bezpečnosti počas svojho 20-ročného pôsobenia.

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

Podpora bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ochrana zamestnancov pred nepriaznivými účinkami pri výkone akejkoľvek práce je súčasťou trvalej politiky BOZP. Politika sa realizuje sústavou legislatívnych opatrení, ktorými sa usmerňuje, a sústavou kontrolných systémov, ktorými sa zabezpečuje dodržiavanie ustanovených právnych opatrení. Trvalé udržiavanie dobrej úrovne a trvalé zlepšovanie BOZP si vyžaduje sústavné aktivity a podporu zo strany vedenia.

Koncepcia politiky BOZP nie je chápaná iba ako protiurazová prevencia, ale zahŕňa aj podmienky pre uspokojivú prácu, pohodu pri práci, sociálnu ochranu zamestnancov a právnu ochranu iných osôb, ktoré sa s vedomím zamestnávateľov zdržujú na pracoviskách. Je chápaná ako ochrana zamestnancov s ohľadom na všetky aspekty súvisiace s prácou vrátane takých faktorov, ako je stres či rovnosť príležitostí. Zdravie nie je len neprítomnosť choroby, je to stav fyzickej a psychickej pohody na pracovisku. Cieľom tejto politiky je aj ovplyvňovanie postojov zamestnancov k zdravému spôsobu života, k zvyšovaniu kultúry bezpečnosti práce a posilňovanie zodpovednosti za vlastné zdravie.

21. december

Z Jaslovských Bohuníc späť do Talianska bol vypravený štvrtý, posledný transport finálnych produktov zo spracovania rádioaktívneho odpadu talianskej spoločnosti SOGIN.

25. august

Spoločnosti JAVYS, a. s., a Électricité de France S.A (EDF) podpísali 25. 8. 2023 v Paríži memorandum o porozumení (MoU).

Ing. Miroslav Obert

generálny riaditeľ spoločnosti JAVYS od 23. 8. 2024 – súčasnosť

3. jún

Podpis akcionárskej zmluvy medzi spoločnosťou JAVYS a technologickou firmou newcleo, ktorého výsledkom je vznik spoločného podniku Centrum pre vývoj využitia vyhorelého jadrového paliva, a. s.

2. júl

Ukončenie projektu D4.2 Demontáž veľkorozmerných komponentov primárneho okruhu JE VI.

2024

2025

30. apríl

Spoločnosť JAVYS, a. s., sa stala členom Európskej priemyselnej aliancie pre malé modulárne reaktory (Small Modular Reactors – SMR).

12. september

Dobudovanie skladovacích kapacít vyhorelého jadrového paliva.

13. november

Výbudovanie 4. dvojradu úložiska NAO v Republikovom úložisku RAO Mochovce.

23. jún

Odborná konferencia, ktorá odštartovala strategickú spoluprácu medzi spoločnosťami JAVYS, newcleo a VUJE v oblasti vývoja a nasadenia pokročilého modulárneho reaktora IV. generácie.

16. september

Jadrová a vyradovacia spoločnosť, a. s., a Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu (MAAE) predĺžili pôsobenie spoločného Centra spolupráce aj na roky 2025 – 2029.

Vedenie spoločnosti JAVYS

RNDr. Peter Gerhart, PhD.

predseda predstavenstva
a riaditeľ divízie bezpečnosti

Ing. Miroslav Obert

podpredseda predstavenstva
a generálny riaditeľ

Mgr. Štefan Kotásek
riaditeľ divízie podpory riadenia

Ing. Ivan Galbička
člen predstavenstva a riaditeľ divízie
nakladania s RAO, VJP
a vyradovania JE A1

Ing. Milan Bárdy
člen predstavenstva a riaditeľ divízie
vyradovania JE V1 a PMU

Ing. Miriam Špacírová
riaditeľ divízie ekonomiky a služieb

JAVYS ako dobrý sused: dialóg, otvorenosť a spolupráca

Región Jaslovských Bohuníc je už desaťročia neoddeliteľne spätý s jadrovou energetikou. Spolu s jej rozvojom prirodzene rástla aj potreba otvorenej komunikácie, porozumenia a dôvery medzi odborníkmi a verejnosťou. Spoločnosť JAVYS si od svojho vzniku uvedomuje, že zodpovedné pôsobenie jadrovej spoločnosti sa neodvíja len od odbornosti a bezpečnosti, ale aj od otvoreného dialógu s regiónom, v ktorom pôsobí.

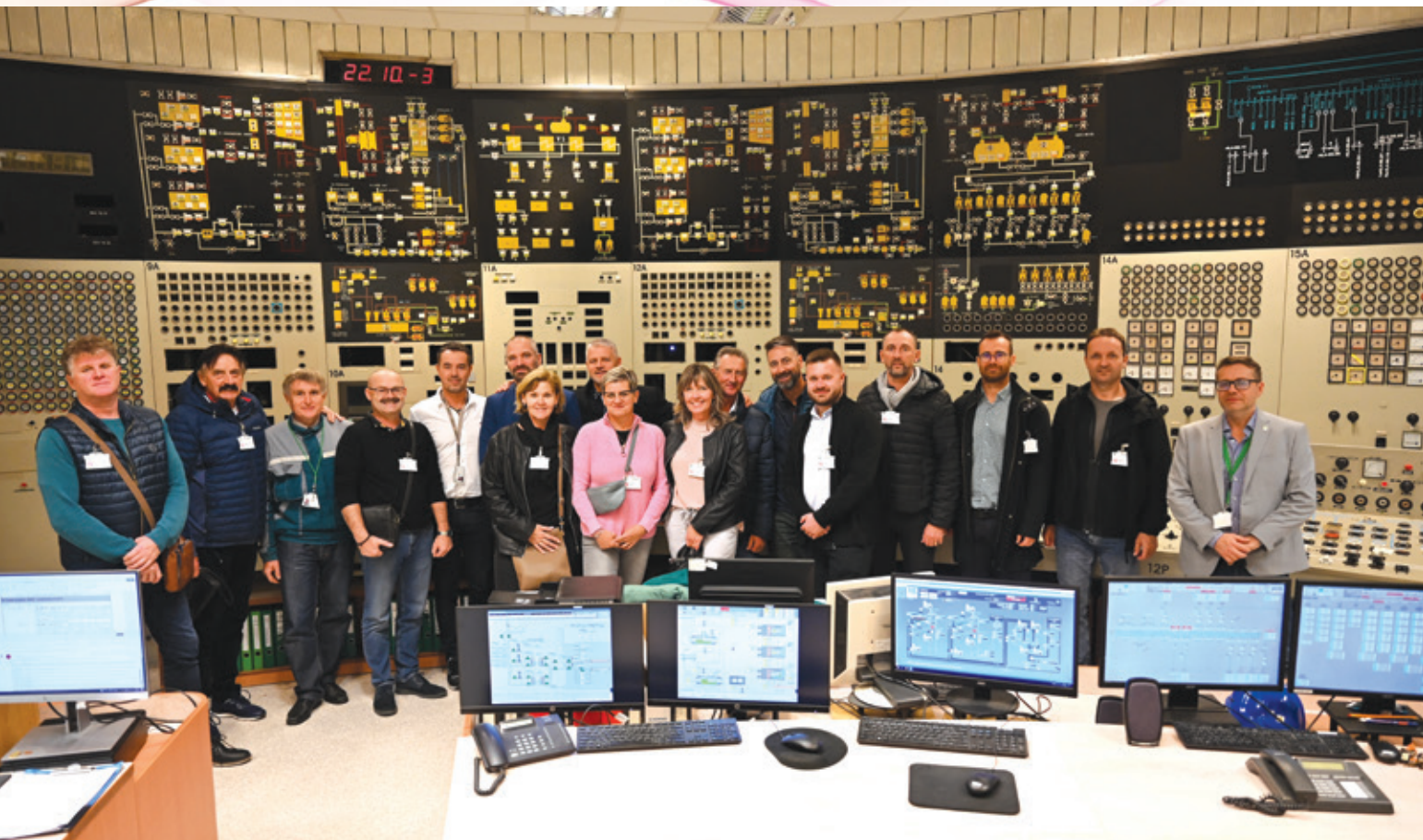
Dialóg s regiónom cez občianske informačné komisie

Jedným z najdôležitejších nástrojov tejto komunikácie je spolupráca s občianskymi informačnými komisiami. Ide o platformy, ktoré prepájajú zástupcov jadrového sektora, samospráv a verejnosti a vytvárajú priestor na pravidelné informovanie o aktivitách v oblasti vyradovania jadrových zariadení či nakladania s rádioaktívnymi odpadmi.

Osobitné postavenie má Občianska informačná komisia Bohunice, ktorá vznikla v roku 2007 z iniciatívy Združenia miest a obcí regiónu JE Jaslovské Bohunice. Postupne sa vyprofilovala na stabilnú a rešpektovanú platformu dialógu, prostredníctvom ktorej spoločnosť JAVYS pravidelne informuje starostov a predstaviteľov samospráv o aktuálnych projektoch a aktivitách spoločnosti. Zároveň vytvára priestor na diskusiu a výmenu názorov medzi odborníkmi a predstaviteľmi regiónu.

Význam týchto komisií sa potvrdzuje aj v každodennej praxi. Pravidelné stretnutia, otvorená výmena informácií a možnosť pýtať sa priamo odborníkov prispievajú k tomu, že témy spojené s jadrovou energetikou nezostávajú uzavreté „za bránami areálov“, ale stávajú sa súčasťou vecnej a konštruktívnej diskusie v regióne.

Podobnú úlohu zohráva aj Občianska informačná komisia Mochovce, ktorá pôsobí v regióne jadrových zariadení v Mochovciach. V tejto lokalite JAVYS prevádzkuje Republikové úložisko rádioaktívnych odpadov, určené na bezpečné ukladanie nízko a veľmi nízko aktívnych rádioaktívnych odpadov zo slovenských jadrových zariadení. Aj prostredníctvom tejto platformy spoločnosť pravidelne komunikuje so samosprávami o prevádzke úložiska a o aktivitách súvisiacich s bezpečným nakladaním s rádioaktívnymi odpadmi.

Infocentrum: vzdelávanie a technika v praxi

Dôležitým pilierom komunikácie s verejnosťou je aj Informačné centrum v Jaslovských Bohuniciach, ktoré približuje témy jadrovej energetiky zrozumiteľnou a interaktívnou formou. Každoročne ho navštevujú študenti, odborná verejnosť aj zahraničné delegácie.

Významnú časť jeho aktivít tvorí systematická práca so žiakmi a študentmi. Programy sú koncipované tak, aby primeranou formou vysvetľovali princípy jadrovej energetiky, radiačnej ochrany či nakladania s rádioaktívnymi odpadmi. Dôraz sa kladie na názornosť a prepojenie s praxou – využívajú sa modely technologických zariadení, vizualizácie procesov a odborný výklad pracovníkov, ktorí sa na týchto činnostiach priamo podieľajú.

Infocentrum tak zohráva dôležitú úlohu pri budovaní záujmu mladých ľudí o technické a prírodovedné odbory. Pre mnohých študentov ide o prvý kontakt s reálnym prostredím jadrového priemyslu, ktorý dopĺňa školské vzdelávanie o praktický rozmer. Exkurzie sú často prepojené s diskusiou, počas ktorej majú študenti možnosť kľásť konkrétne otázky a získať detailnejší pohľad na fungovanie jednotlivých procesov.

Popri vzdelávacej funkcii slúži infocentrum aj ako priestor na odborné prezentácie a prijímanie domácich i zahraničných návštev. Umožňuje tak prezentovať skúsenosti spoločnosti JAVYS v oblasti vyradovania jadrových zariadení a nakladania s rádioaktívnymi materiálmi v širšom odbornom kontexte.

Za dvadsať rokov existencie spoločnosti JAVYS sa ukázalo, že otvorená komunikácia a partnerstvo s regiónom sú neoddeliteľnou súčasťou zodpovedného pôsobenia jadrovej spoločnosti. Dôvera verejnosti totiž nevzniká automaticky – buduje sa postupne, každodennou prácou, transparentnosťou a ochotou viesť dialóg.

Aj preto zostáva komunikácia s verejnosťou jednou z priorit spoločnosti – rovnako dôležitou ako samotné odborné činnosti. Silné vzťahy s regiónom sú totiž základom dlhodobého a zodpovedného pôsobenia JAVYS.

20 rokov očami našich zamestnancov

Dvadsať rokov spoločnosti nie je len o technológiách, projektoch a milníkoch. Je najmä o zamestnancoch, ktorí ju každý deň tvoria. V rozhovoroch prinášame spomienky, skúsenosti aj pohľad do budúcnosti očami kolegov, ktorí stáli pri jej formovaní a dodnes sú jej súčasťou.

Eva Chnapková – technik rádiochémie

Keď **Eva Chnapková** nastupovala po skončení chemickej priemyselky do jadrovej elektrárne v Jaslovských Bohuniciach, pravdepodobne netušila, že sa z toho stane pracovná cesta na štyri desaťročia. Dnes hovorí o svojej kariére jednoducho – jedným slovom: spokojnosť.

Spomínate si ešte na svoj prvý deň v práci?

Na pracovisku som už štyridsať rokov. Bolo to moje prvé zamestnanie po škole a dúfam, že aj posledné. Nastúpila som v roku 1985, hneď po skončení chemickej priemyselky, na jadrovú elektrárňu V1 na oddelenie chémie. Po materskej dovolenke som prešla na bitumenačnú linku, kde som sa naďalej venovala chemickej práci. Neskôr, v roku 2004, som prešla v rámci odboru chémie do objektu 47, kde pracujem dodnes.

Kedy ste si uvedomili, že pracujete na niečom naozaj dôležitom?

Postupne, ako sa začali naplno rozbiehať činnosti spoločnosti JAVYS. Okrem prevádzky elektrárne V1 sa pripravovalo jej ukončenie a začal sa proces vyradovania jadrových zariadení. Moja práca sa síce zásadne nezmenila, ale za tie roky sa výrazne zlepšilo prístrojové vybavenie. Pribudli modernejšie analyzátory aj nové softvérové nástroje, ktoré posunuli prácu technologicky dopredu.

Vaša práca nesie veľkú zodpovednosť. Ako ju vnímate?

Práca v oblasti vyradovania je veľmi zodpovedná, vyžaduje si odborné vedomosti, spoľahlivosť a dôslednosť. Aj v rámci chemickej a radiačnej kontroly je dôležité presne vykonávať analýzy rôznych vzoriek a správne vyhodnocovať výsledky. Každý z nás si uvedomuje, že aj jeho práca je súčasťou bezpečnej prevádzky.

Čo vás v spoločnosti drží už štyri desaťročia?

Pochádzam zo Špačinciev, takže to bolo stabilné zamestnanie v blízkom regióne. Dôležitá bola aj istota práce a benefity, ktoré spoločnosť poskytuje v rámci kolektívnej zmluvy. S elektrárnou je navyše spojená aj rodinná história. Moja mama tu začala pracovať už v roku 1975 a štyridsať rokov pracuje v energetike aj môj manžel. Nikdy som neuvažovala o zmene zamestnania. Mala som šťastie na výborný kolektív, dobrých vedúcich a zaujímavú prácu.

Zmenila sa podľa vás atmosféra vo firme?

Každá firma sa prirodzene vyvíja. V posledných rokoch vnímam najmä lepšiu komunikáciu medzi vedením a zamestnancami. Riešia sa aj praktické veci, ktoré sa dotýkajú každodenného pracovného života – napríklad stravovanie či parkovanie.

Bol počas vašej kariéry moment, ktorý vás posunul ďalej?

Určite prechod v roku 2004 z bitumenačnej linky do objektu 47. Bola to nová pozícia a iný typ práce, takže som sa musela veľa nového naučiť. Absolvovala som rôzne školenia a kurzy a postupne som sa do nových činností zapracovala.

Ak by ste mali svoje pôsobenie v spoločnosti zhrnúť jedným slovom?

Spokojnosť. Práca ma naplňa, mám veľmi dobrý kolektív a vznikli aj priateľstvá, ktoré pretrvávajú mimo pracoviska.

Kde podľa vás bude spoločnosť o desať rokov?

Momentálne sa rozbiehajú nové projekty, ktoré verím, že budú úspešne realizované. Ja si o nich budem asi len čítať vo firemných novinách a budem sa tešiť, že sa podarili.

Rozhovory v plnom rozsahu dostupné cez QR kód

Ing. Miroslav Klč – špecialista – riadenie demontáže zariadení a demolácie SO HVB

Ing. Miroslav Klč zaslúžil svoju profesionálnu dráhu jadrovej energetike – od prvých dní v prevádzke až po dnešnú úlohu špecialistu. Počas viac ako troch desaťročí bol svedkom aj aktívnym účastníkom kľúčových momentov – od výkonovej prevádzky blokov až po ich postupné vyradovanie. Dnes patrí medzi ľudí, ktorí premieňajú koniec jednej éry na bezpečný a zodpovedný nový začiatok.

Pamätáte si svoj prvý deň v práci?

Pamätám, hoci to nebol úplne jeden konkrétny deň. Najskôr som absolvoval pohovor, potom psychotesty, keďže som smeroval na operátorskú pozíciu. Do Slovenských elektrární som nastúpil 15. septembra 1992. Zo začiatku som pracoval ako technik primárneho okruhu. Po ôsmich mesiacoch som prešiel do prípravy na operátora sekundárneho okruhu v Školiacom a výcvikovom stredisku v Trnave. Po absolvovaní prípravy, stáže a štátnych skúšok som sa stal operátorom sekundárneho okruhu na druhom bloku Jadrovej elektrárne V1. Bola to veľká výzva, ale aj pocit zodpovednosti, ktorý človek cítil od prvého dňa.

Ako sa vaša kariéra ďalej vyvíjala?

Na funkciu operátora sekundárneho okruhu som pracoval štyri roky. Následne som prešiel do prípravy na funkciu operátora primárneho okruhu. V roku 1999 som prešiel na funkciu vedúceho oddelenia prevádzky. Bol to veľký tím, približne 120 ľudí pracujúcich v zmenách. Neskôr som prešiel do oblasti správy majetku. Zodpovednosť bola rovnako veľká – bezpečne prevádzkovať zariadenia, pripravovať odstávky a predchádzať poruchám. Každá z týchto etáp bola iná a každá ma niečo naučila.

Ako si spomínate na obdobie vzniku spoločnosti JAVYS?

Bol to výrazný zlom. Z veľkej spoločnosti sme sa stali menšou, samostatnou firmou. Zmenilo sa fungovanie aj zodpovednosť. Niektoré veci už neboli také samozrejme ako predtým. Napríklad v oblasti údržby sme sa museli spoliehať na centrálnu údržbu, ktorá zostala v Slovenských elektrárnach. Nebolo to vždy jednoduché, ale postupne sme si vybudovali vlastný systém a vlastnú cestu.

Na ktorý moment alebo projekt spomínate najviac?

V pamäti mi utkveli projekty demontáže veľkých technologických celkov – zariadení sekundárneho okruhu a veľkorozmerných komponentov primárneho okruhu. Bol to náročný proces z organizačného aj z logistického hľadiska, ale zvládli sme ho veľmi dobre. Zároveň si uvedomujem, že som mal možnosť zažiť životný cyklus jadrového zariadenia – od prevádzky až po vyradovanie. To je skúsenosť, ktorú nemá veľa ľudí.

Čo vás drží v spoločnosti už viac ako tri desaťročia?

Technika a vzťah k nej. Vždy som mal blízko k technológiám a táto práca ma naplňovala. Operátorská práca bola pre mňa výnimočná. Je to podobné ako pri pilotovi – vyžaduje si koncentráciu, zodpovednosť a skúsenosti. Keď si tím človek prejde, ostane mu to. Tiež vybudované dlhoročné vzťahy s kolegami sú nenahraditeľné.

Kde podľa vás bude spoločnosť o desať rokov?

Verím, že bude pokračovať v tom, čo robí výnimočne – vo vyradovaní jadrových zariadení, spracovaní, úprave, ukladaní rádioaktívnych odpadov a skladovaní vyhorelého jadrového paliva. Zároveň sa zapojí aj do nových projektov, napríklad v oblasti výstavby jadrových zariadení. Bolo by mi čťou zažiť začiatky výstavby nového jadrového zdroja.

Čo by ste odkázali novým kolegom?

Aby si vážili túto prácu a príležitosť, ktorú majú. Nie je to samozrejmosť. Dôležité je byť zodpovedný, spolupracovať, pýtať sa a učiť sa. Skúsenosti, ktoré tu získajú, majú veľkú hodnotu.

Ako by ste zhrnuli svoje pôsobenie jednou myšlienkou?

Som hrdý na to, ako sa spoločnosť vyvinula a kam sa posunula. A najdôležitejšie je, aby všetko, čo robíme, bolo bezpečné. To je základ – pre nás, pre našu prácu aj pre našu rodinu.

Martin Slezák – technik systémový inžinier – vyradovania A1

Martin Slezák sa viac ako dve desaťročia podieľa na vyradovaní Jadrovej elektrárne A1. Hovorí o zodpovednosti, rešpekte aj o tom, ako sa z práce s rádioaktívnymi odpadmi stáva precízne riadený proces s dôrazom na bezpečnosť a životné prostredie. V rozhovore približuje kľúčové momenty svojej kariéry a hodnoty, ktoré podľa neho rozhodujú o tom, ako úspešne dokážeme uzatvárať jadrovú minulosť.

Pamätáte si svoj prvý deň v spoločnosti?

Pred vznikom spoločnosti JAVYS, a. s., prebiehali náročné roky organizačných zmien a transformácie zo Slovenských elektrární. Vznikla dcérska spoločnosť GovCo, a. s., kde som od 1. 6. 2006 pracoval ako technik bezpečnostných analýz JE – spracovanie rádioaktívnych odpadov na oddelení stratégie a prípravy projektov vyradovania Jadrovej elektrárne A1. Mal som za sebou 12 rokov praxe v prevádzke čistiacej stanice kvapalných rádioaktívnych odpadov na JE A1, najskôr ako technik, neskôr ako technolog prevádzky špeciálnej očistky vôd. Od roku 2006 som pôsobil v projektovom tíme a riadil činnosti I. etapy vyradovania JE A1.

S akým pocitom ste do toho vtedy išli a čo ste si mysleli, že vás čaká?

Práca v novej spoločnosti a na novom pracovisku bola pre mňa výzvou s vyššími nárokmi na precíznosť, dôslednosť a osobnostný rast. Potreboval som získať nové vedomosti v oblasti projektového riadenia a verejnom obstarávaní. Nebolo to jednoduché, ale bol som rád, že môžem priložiť ruku k dielu pri vyradovaní JE A1. Spomínam si, ako mi nadriadený citoval pravidlo sv. Benedikta: „Ora et labora“, ktoré nabáda k rovnováhe medzi prácou a oddychom. Inými slovami: „Zachovaj poriadok, človeče, a poriadok zachová teba.“ Považujem to za kľúčové pri zvládaní náročných pracovných aj osobných úloh v živote človeka.

Na ktorý moment alebo projekt za tých 20 rokov ste najviac hrdý?

Počas rokov som sa podieľal na množstve investičných aj prevádzkových projektov naprieč etapami vyradovania JE A1. Medzi najvýznamnejšie patrí dlhodobý projekt monitorovania podzemných vôd a sanačného čerpania podzemných vôd. Ďalej ukončený projekt rekonštrukcie vzduchotechnických systémov hlavného výrobného bloku JE A1, vybudovanie stavebného objektu 30/A pre nakladanie s veľkorozmernými kovovými komponentmi z vyradovania JE A1 a tiež prebiehajúci projekt prípravy a budovania pracovísk na vyradovanie reaktora KS-150.

Práca v oblasti vyradovania jadrových zariadení nesie veľkú mieru zodpovednosti. Ako ju vnímate vy osobne?

Pri procese vyradovania JE A1 je najdôležitejšie mať chladnú hlavu a rozmyšľať komplexne s ohľadom na vplyv tejto činnosti na človeka, prírodu a krajinu. V našom projektovom tíme na sekcii vyradovania JE A1 tieto témy dominujú.

Čo by podľa vás mala verejnosť lepšie vedieť alebo pochopiť o práci, ktorú robíme?

Je dôležité, aby verejnosť vedela, že v našej spoločnosti realizujeme všetky činnosti s ohľadom na životné prostredie a človeka, ktorý v ňom žije. Že na prvom mieste nie je zisk, ale bezpečnosť.

Keby ste mali tých 20 rokov opísať jedným slovom, aké by to bolo?

„Rešpekt.“ Len rokmi človek pochopí, že aj keď sa veľa vecí naučil, stále je na začiatku úplného poznania, ktoré však nikdy nedosiahne. Sme neustále na ceste, aj v našej spoločnosti.

Čo by ste jej zaželali k 20. výročiu?

Trvale stabilné miesto a pozíciu JAVYS v našej vlasti pri plnení nezastupiteľných úloh nakladania s rádioaktívnymi odpadmi. Dňa 26. apríla 2026 uplynulo 40 rokov od jadrovej havárie v Černobylskej jadrovej elektrárni. Želám našej spoločnosti JAVYS, aby sme nikdy neboli svedkami takejto tragédie na Slovensku.

Ľubomír Cibulka – správca koncových zariadení

Keď **Ľuboš Cibulka** nastupoval po skončení strednej priemyselnej školy v roku 1983 do elektrární, svet výpočtovej techniky vyzeral úplne inak než dnes. Počítače zaberali celé miestnosti, používateľ si musel dopredu rezervovať „strojový čas“ a tlačiarne boli veľké zariadenia, ktoré hučali niekde v technickej miestnosti.

Pamätáte si svoj prvý deň v práci? Ako ste začínali?

Po skončení strednej priemyselnej školy v roku 1983 som nastúpil ako technik do výpočtového strediska. Moja práca bola zameraná najmä na externé zariadenia – čítačky štítkov, tlačiarne či diskové jednotky. Vtedy fungovali aj terminálové pracoviská na rôznych objektoch elektrárne. Používatelia si museli dopredu rezervovať takzvaný strojový čas, aby mohli na výpočtovej technike pracovať. Keď sa spracovávali výplaty, pracovalo sa často aj na dve či tri zmeny a neraz sme zostávali aj na nočnej, keď bolo potrebné niečo dopočítať alebo opraviť.

Ako sa vaša práca postupne menila?

Veľká zmena prišla s nástupom osobných počítačov. Tie sa začali vo veľkom rozmiestňovať po celej elektrárni – spolu s tlačiarňami, skenermi či monitormi. Postupne sa dostávali aj do prevádzok, k majstrom na údržbe. Našou úlohou bolo reagovať čo najrýchlejšie, aby sme im pomohli a práca mohla pokračovať.

Zlomovým obdobím bol vznik spoločnosti JAVYS.

Ako si na to spomínate?

K veľkej zmene došlo v roku 2006, keď sa rozdelili Slovenské elektrárne a vznikla spoločnosť JAVYS. Vtedy sa vybudovala nová serverovňa, nakúpila sa nová výpočtová technika a začali sa zavádzať nové operačné systémy. Začiatky však neboli jednoduché, veľa vecí bolo potrebné zvládnuť veľmi rýchlo. Bola to pre nás výzva.

Čo vás v práci drží už viac ako 20 rokov?

Boli momenty, keď som rozmýšľal, že odídem. Nakoniec však vždy prevládali dve veci – dobrý kolektív a práca, ktorá ma baví. Keď niekomu po šiestich či siedmich rokoch dáte nový počítač a vidíte, že má z toho radosť, je to taký malý dobrý pocit. Hovorievam, že robím Mikuláša aj v lete.

Akú úlohu zohráva kolektív?

Veľkú. Máme tu dobrú partiu a vieme sa na seba spoľahnúť. Keď niečo neviem ja, pomôže kolega – a naopak. Poznáme sa aj z ľudskej stránky a vieme o sebe veľa vecí. Táto spolupráca je veľmi dôležitá.

Zmenilo sa za tie roky v práci niečo?

Určite áno. Kedysi sme sa častejšie stretávali aj mimo práce. Boli rôzne spoločné posedenia, kde sme sa porozprávali a zabavili. Dnes je tempo práce rýchlejšie a takýchto príležitostí je menej. Mávame napríklad vianočný večierok alebo sa s kolegami stretne na pive, ale tie staré časy mali v tomto smere svoje čaro.

Kde podľa vás bude spoločnosť o desať rokov?

Myslím si, že by mala aj naďalej zostať lídrom v oblasti vyradovania jadrových zariadení. Máme technologické zázemie aj skúsenosti, ktoré treba využívať. Zároveň verím, že jadrová energetika má na Slovensku stále veľký potenciál a bude dôležitou súčasťou energetiky aj v budúcnosti.

Čo by ste odkázali novým kolegom?

Aby sa nebáli práce a neutekali pri prvom neúspechu. Keď človek dostane viac úloh alebo musí riešiť problém, práve vtedy sa najviac naučí. Prax je najlepší učiteľ. Veľa vecí sa človek nenaučí v škole – musí ich jednoducho zažiť.

Čo by ste spoločnosti zaželali k 20. výročiu?

Aby dokázala naplno využiť potenciál, ktorý má. Máme skúsených ľudí, technológie aj know-how. Treba mať odvahu ísť dopredu, spolupracovať a riešiť nové výzvy.

Vyrad'ovanie JE V1

Vyrad'ovanie JE A1

1. Demontáž elektrického generátora v strojovni; 2. Fragmentácia teplovýmenných rúrok parogenerátora; 3. Demolácia chladiacich veží; 4. Fragmentácia vnútorných častí reaktora; 5. Demolácia stolice turbogenerátora; 6. Demontáž portálového zierava; 7. Časť zaväzacieho stroja JE A1 po demontáži a dekontaminácii; 8. Demolácia podzemných nádrží na skladovanie RAO.

Bezpečnosť

Spracovanie

Ukladanie a preprava RAO

Výroba VBK

9. Vyhodnocovanie vzoriek v chemickom laboratóriu; 10. Zamestnanci v dozorni spalovne počas pandémie; 11. – 12. Ukladanie veľmi nízko aktívnych RAO na RÚ RAO; 13. Ukladanie vláknobetónového kontajnera na RÚ RAO v Mochovciach; 14. Pohľad do výroby vláknobetónových kontajnerov; 15. Pohľad na vyrobené vláknobetónové kontajner.

Ďakujeme

naším zamestnancom, obchodným
partnerom a domácim
aj zahraničným inštitúciám
za 20 rokov spolupráce

